

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'ACCESSIBILITAT I LA INCLUSIVITAT (CULTURA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 5 de setembre de 2024, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- Tenia interès a conèixer les previsions municipals relatives a la reserva d'espais per a persones amb discapacitat per a la Cavalcada de Reis de Barcelona del proper 5 de gener de 2025. Si bé en anys anteriors hi havia diversos punts reservats per a persones amb mobilitat reduïda, considerava que algunes de les àrees reservades es podrien optimitzar per garantir una experiència més inclusiva i equitativa.
- Demanava que les àrees reservades fossin d'ús exclusiu per a persones amb discapacitat, i s'evités que altres famílies seguessin a les voreres i impedissin la visió de la cavalcada als nens i nenes amb discapacitat. En edicions passades, havia estat força estressant per a les famílies discutir amb les persones que no respectaven aquestes zones.
- L'any passat s'havia creat el punt de referència per a nens i nenes amb trastorn de l'espectre autista (TEA), que es va situar a la terrassa de la Llotja de Mar. Considerava que, si bé es va tractar d'una molt bona experiència, caldria millorar alguns punts, com substituir les cadires plegables per una tarima amb diferents alçades per dotar l'espai de millor visibilitat, instal·lar una carpa per evitar que els infants es mullin, habilitar un altre ascensor per evitar cues, facilitar informació sobre l'existència de banys adaptats i habilitar una entrada al recinte per un carrer diferent, atès que a la darrera edició va ser per un carrer empedrat que dificultava molt l'accés en cadira de rodes.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a **l'Institut de Cultura de Barcelona** per tal de conèixer les intervencions realitzades o previstes en relació amb la queixa presentada.

El dia 10 de setembre de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa. En data 25 de setembre de 2024, es va demanar una ampliació de la informació facilitada.

Resposta dels òrgans afectats

Els dies 20 i 27 de setembre, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les mesures previstes per a la Cavalcada de Reis de 2025 destinades a garantir l'accessibilitat per a les persones amb discapacitat.

CONSIDERACIONS

1. La cultura popular i la Cavalcada de Reis

La cultura forma part de nosaltres. És allò que ens defineix i configura la nostra identitat i les nostres formes de vida. Comprèn els valors, les creences, les conviccions, l'expressivitat humana, les llengües, els sabers i les arts, les tradicions i les maneres de viure a través de les quals les persones podem expressar com som i qui som. La cultura ens permet donar significat a les nostres experiències vitals, al nostre desenvolupament com a persones i a compartir els valors sobre els quals es construeix una societat. La manera com expressem i fomentem aquests valors són la nostra cultura.

Les tradicions i els costums formen part de l'anomenada cultura popular. La Cavalcada de Reis és una tradició nadalenca en què la infància és la protagonista indiscutible.

La nit del 5 de gener, els nens i nenes de la ciutat esperen amb il·lusió la cavalcada. La ciutat organitza una gran rebuda als Reis d'Orient i els seus patges i es fa una gran desfilada pels carrers de la ciutat.

Un esdeveniment cultural d'aquestes característiques ha de garantir necessàriament que qualsevol persona, i especialment els infants, puguin participar-hi plenament. Per tant, l'accessibilitat esdevé un element fonamental per garantir que tothom tingui l'oportunitat de gaudir-ne.

No podem oblidar que totes les persones han de tenir les mateixes oportunitats i, concretament, en relació amb la cultura, l'accés i la participació en la vida, la cultura és un dret reconegut internacionalment per l'article 27 de la Declaració universal dels drets humans de 1948 i per l'article 30 de la Convenció sobre els drets de les persones

amb discapacitat (2006), que no només estableixen mesures sobre l'accessibilitat per als espais culturals, sinó que també imposen el deure d'implementar mesures perquè les persones amb discapacitat puguin desenvolupar i utilitzar tot el seu potencial creatiu i intel·lectual.

2. La Cavalcada de Reis de l'any 2024

– El recorregut

L'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB) informa que a la Cavalcada de 2024 es van designar tres punts al llarg del recorregut per a persones amb diferents tipus de discapacitat (sobretot amb mobilitat reduïda). Aquests espais estaven delimitats per una tanca baixa i es van senyalitzar com a espais reservats.

Aquests punts van ser a pla de Palau, al gir de la Carbonera i a la plaça d'Espanya, en el gir cap a l'avinguda de la Reina Maria Cristina. A més, hi havia una plataforma per a persones amb mobilitat reduïda a la zona d'arribada dels Reis al Portal de la Pau.

L'actitud poc cívica d'alguns ciutadans i ciutadanes va fer que alguns adults ocupessin la part davantera d'aquests espais, cosa que va limitar la visió dels infants amb mobilitat reduïda. Com que la Cavalcada és un espectacle itinerant d'accés lliure, aquesta actitud poc empàtica es repeteix en altres espais on adults en primeres files dificulten la visibilitat dels infants. En el cas dels infants amb mobilitat reduïda, aquesta actitud és particularment greu.

Durant tot l'any, l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD) treballa conjuntament amb l'ICUB. Li ofereix assessorament, informació i suport per millorar l'accessibilitat de les festes i dels actes de la ciutat. És un espai de col·laboració fluid i que cada any vol millorar el que ja s'ha fet a l'edició anterior.

Pel que fa a la Cavalcada de Reis, les zones on se situen els espais reservats és un tema que decideix principalment l'ICUB tant en termes de seguretat com de visibilitat i segons sigui el recorregut. A més, cal tenir en compte que aquest esdeveniment ha d'encaixar amb altres peces, com és el cas dels blocs de les càmeres de les televisions.

En els espais reservats sempre hi ha un auxiliar de serveis per controlar que només hi accedeixin persones amb discapacitat. Prèviament, es fa arribar a aquests auxiliars un document elaborat per l'IMPD on s'expliquen les tasques que cal dur a terme.

– El balcó de la Llotja de Mar

L'ICUB també va demanar a la Cambra de Comerç d'obrir el balcó de la Llotja de Mar com un espai reservat per a famílies amb infants amb TEA.

Val a dir que aquest espai és de caràcter privat amb un aforament limitat sobre el qual l'ICUB no pot incidir. La iniciativa d'obrir l'espai va ser gràcies a la col·laboració desinteressada de la Cambra de Comerç que va posar totes les facilitats.

La gestió es fa conjuntament amb l'associació de famílies amb infants amb TEA, que són els qui fan la mediació per obtenir aquest espai i recomanen particularment no aglomerar excessivament aquests espais per mantenir el benestar d'infants amb TEA.

Pel que fa a l'any passat, l'entrada es va fer per un carrer on no hi havia cap aglomeració de persones i que, per seguretat, es va decidir que seria el més adient. Tanmateix, de cara a la futura edició de la Cavalcada, l'ICUB traslladarà aquesta proposta a la Cambra de Comerç per a la seva valoració.

Així mateix, abans de pujar al terrat, es va explicar a les famílies on es trobaven els banys, els ascensors, les escales, etcètera per tal que se situessin en aquell espai i poguessin moure's sense dificultats.

En el moment de la pluja, es va donar a les famílies la possibilitat d'entrar dins de l'edifici i seguir la Cavalcada a través de les finestres. La majoria, però, va decidir continuar sota la pluja, ja que portaven paraigües.

No consta que hi hagués una saturació de persones ni en pujar ni en baixar per l'ascensor. De fet, la majoria va utilitzar les escales. Això no obstant, l'ICUB també posarà en coneixement de la Cambra aquesta proposta perquè pugui valorar-la.

3. La Cavalcada de Reis de l'any 2025

– El recorregut

De cara al 2025, està previst ampliar l'extensió d'aquestes tres zones i ocupar també l'espai del vial a tocar arran del pas de la Cavalcada per evitar que els adults se situïn en aquesta zona.

A més, s'instal·laran tarimes en els espais reservats per millorar la visibilitat de les persones amb discapacitat.

També es farà un seguit de campanyes i crides per evitar les actituds incíviques i es reforçarà la presència de controladors. Tanmateix, més enllà de la presència activa de controladors, cal tenir en compte que les grans aglomeracions de ciutadans i ciutadanes en els moments de pas de la Cavalcada requereix la col·laboració i implicació de **la ciutadania que, necessàriament, ha de facilitar la tasca dels**

agents auxiliars i col·laborar perquè els nens i nenes amb discapacitat puguin gaudir d'una manera còmoda d'aquest esdeveniment.

- El balcó de la Llotja de Mar

Pel que fa a aquest espai, l'ICUB es posarà novament en contacte amb la Cambra de Comerç donat que la ubicació és ideal per als infants amb TEA.

Atesa la bona acollida que va tenir aquesta primera experiència, l'ICUB mirarà d'identificar algun altre espai similar en el recorregut de la Cavalcada per ubicar altres famílies amb infants amb TEA.

Quant a la proposta de posar una tarima en aquest espai, l'ICUB informa que no és viable, atès que es tracta d'un edifici antic. La instal·lació d'una tarima implicaria sumar un pes considerable al balcó i és primordial garantir la seguretat de les persones assistents.

En tot cas, cal tenir en compte que a la passada edició es va poder seguir bé la Cavalcada i, a més, s'està valorant la possibilitat de trobar un espai similar.

4. El dret a la cultura i les persones amb discapacitat

Volem fer palès que la tasca dels diferents governs municipals ha convertit Barcelona en una ciutat referent en temes d'accessibilitat. Tanmateix, cal seguir impulsant iniciatives per consolidar i millorar els drets de les persones amb discapacitat de manera que les actuacions municipals en aquest àmbit se centrin en les seves necessitats i s'adaptin els serveis a les persones i no a l'inrevés. Només així s'aconseguirà la seva plena integració social

El principi de bona administració ha de ser l'eix vertebrador de les polítiques públiques actuals en les quals esdevé un element fonamental la protecció i facilitació de l'exercici dels drets que tenen les persones amb discapacitat.

Com hem apuntat més amunt, **la construcció d'una societat inclusiva també ha de posar en relleu la importància del dret a la cultura de les persones amb discapacitat.** Aquest dret no només preserva la identitat i la diversitat de la col·lectivitat, sinó que també té un paper primordial en el creixement integral de cada persona.

En l'àmbit de la cultura, és necessari fomentar i facilitar la participació de totes les persones perquè puguin gaudir de les activitats i els espectacles de difusió cultural i assegurar així l'accessibilitat en el disseny dels espais. És evident que poder disposar d'infraestructures i espais físics adaptats a tothom té un paper fonamental en la garantia dels drets culturals de la ciutadania.

Tots els nens i nenes, com a ciutadans de ple dret, han de tenir garantida la seva inclusió en les activitats culturals. La seva participació ha de ser una experiència de convivència i aprenentatge per a tothom que faciliti l'autonomia i les capacitats d'interacció dels infants amb discapacitat, a fi que tothom convisqui de manera natural amb la diversitat.

En conclusió, garantir els drets culturals de les persones amb discapacitat no només contribueix a potenciar la justícia social i a enriquir la nostra societat amb diferents perspectives, sinó que ens ha d'ajudar a construir una comunitat més inclusiva i respectuosa amb les singularitats de cadascú de nosaltres.

Els **principis de bona administració** i d'eficàcia dels serveis públics es recullen en l'article 41 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, en els articles 9.3 i 103 de la Constitució espanyola, i en l'article 3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic administratiu comú. Aquests drets impliquen disposar d'una Administració que presti el màxim nombre de serveis amb els millors estàndards de qualitat i que, alhora, respecti els drets i els interessos legítims de la ciutadania i sigui capaç de resoldre els problemes d'una manera àgil i eficaç.

Així mateix, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, aprovada l'any 2000, esmenta a l'article IV que **les persones amb discapacitat gaudeixen d'una assistència municipal particular i se'ls han d'adaptar els habitatges i els llocs de treball i de lleure.** L'article XXIII, que fa referència a l'eficàcia dels serveis públics com a indicatiu d'una bona administració, diu que les autoritats locals han de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'Institut de Cultura de Barcelona està duent a terme les accions necessàries per preservar els drets de les persones amb discapacitat.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Institut de Cultura de Barcelona** que s'esforcin per garantir que les persones amb discapacitat puguin gaudir amb comoditat dels espais que els han reservat per a la Cavalcada de Reis del 2025.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.